
ПЕРЕДМОВА

Вирішення питань щодо перспективи вступу України до Європейського Союзу об'єктивно вимагає від нашої держави енергійних кроків на шляху зближення, гармонізації національного законодавства із законодавством цього міжнародного об'єднання та модернізації правоохоронної системи України. Така модернізація потребує розроблення інноваційних засад техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції.

В юридичній літературі на протязі останніх 20 років науковці та працівники правозастосовних органів констатують суттєве відставання запровадження в судово-слідчу практику досягнень науково-технічного прогресу, передусім - в межах кримінального провадження, однак системних досліджень щодо розроблення інноваційних засад техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції вітчизняні та закордонні вчені не проводили. При цьому аналіз стану протидії злочинності, проведений Генеральною прокуратурою України в 2016 році, свідчить про низку негативних тенденцій, зокрема збільшення кількості тяжких та особливо тяжких злочинів певних категорій при одночасному зниженні рівня їх розкриття. В 2016 році в Україні кількість нерозкритих злочинів істотно збільшилася, зокрема, нерозкритими залишилися майже 2 тисячі розбійних нападів, понад 15 тисяч грабежів та 200 тисяч крадіжок, вчинених у 2015 році¹.

¹ Лист Генеральної прокуратури України від 28 січня 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zbroya.info/uk/blog/8802_genprokuratura-nadala-statistiku-shchodostu-rivnia-zlochinnosti-v-ukrayini/.

На тлі зростання традиційної злочинності, з'явилися нові види злочинних посягань, обумовлені технологічними причинами і зростанням криміногенного потенціалу завдяки широкому використанню в усіх галузях діяльності людини різноманітних інновацій, зокрема, комп'ютерної техніки і телекомунікаційних технологій. Інформаційні технології (ІТ) викликали появу нових можливостей, які використовуються злочинцями для скоєння злочинів на національному, міжнародному і транснаціональному рівнях. Злочинні об'єднання, окремі «фахівці» кримінального бізнесу повною мірою використовують новітні технології для «відмивання» грошей, здобутих злочинним шляхом, несанкціонованого доступу до інформаційних систем та інших злочинних дій. Зазначене потребує застосування адекватних засобів протидії таким злочинним проявам, серед яких особливого значення набувають криміналістичні інновації.

Відсутність у правоохоронних органів України сучасних засобів протидії злочинності сприяє підвищенню рівня зухвалості злочинів через створення у злочинців умовного почуття безкарності та негативно впливає на рівень довіри суспільства до інститутів державної влади в цілому та правоохоронної системи зокрема. Підвищення ефективності боротьби зі злочинністю вимагає всебічного наукового дослідження інновацій в діяльності органів кримінальної юстиції та притаманних їм тенденцій і закономірностей.

З 2012 по 2016 рр. науковці лабораторії «Використання сучасних досягнень науки і техніки у боротьбі зі злочинністю» та «Сектору проблем криміналістичного дослідження організованої злочинності та корупції» науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України працювали над фундаментальною науковою темою «Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції». В межах зазначеної теми досліджено та проаналізовано такі наукові проблеми: «Інновації у техніко-криміналістичному забезпе-

ченні діяльності органів кримінальної юстиції», «Застосування інновацій і інформаційних технологій у діяльності органів кримінальної юстиції», «Інноваційні підходи до використання спеціальних знань у правозастосовній діяльності» (науковий керівник – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України В. Ю. Шепітько), та «Техніко-криміналістичне забезпечення розслідування злочинів корупційної спрямованості» (науковий керівник – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України В. А. Журавель). Наукова робота за темою дозволила сформулювати нові ідеї щодо сутності інноваційних засад техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції як системи підвищення її якості, розробити алгоритм впровадження інновацій щодо техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції та створити низку новітніх техніко-криміналістичних засобів на основі сучасних інформаційних технологій.

Найбільш вагомі науково-практичні результати роботи за темою «Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції» захищено охоронними документами. Зокрема, отримано Патент на корисну модель «Спосіб формування суб'єктивного портрету «RAIPS-портрет» (комп'ютерного фотороботу)»¹, Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір наукового характеру «База даних «Практика слідчого»»², отримано Свідоцтво №60084 про реєстрацію авторського права на твір «База даних «Слідчий прецедент»»³ та Свідоцтво №67454 про реєстрацію авторського права на твір «Науково-практичний твір «Профіль

¹ Шепітько В. Ю., Фурса В. І. Патент на корисну модель № 69248 «Спосіб формування суб'єктивного портрету «RAIPS-портрет» (комп'ютерного фотороботу)» від 24.04.2012.

² Шепітько В. Ю., Авдєєва Г. К. Свідоцтво №49389 про реєстрацію авторського права на твір «База даних «Практика слідчого»» від 30.05.2013.

³ Шепітько В. Ю., Авдєєва Г. К. Свідоцтво №60084 про реєстрацію авторського права на твір «База даних «Слідчий прецедент»» від 09.06.2015.

вбивці»¹ (автори – В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, Г. К. Авдєєва та С. В. Стороженко).

Результати досліджень за темою отримали позитивну оцінку практичних працівників правоохоронних органів та використовуються в навчальному процесі при створенні планів нових лабораторних робіт, лекційних курсів та практичних занять із навчальних дисциплін «Криміналістика», «Практикум із криміналістики» та «Судова експертиза», під час виконання магістерських кваліфікаційних робіт та дипломного проектування спеціалістів, при підготовці монографій, підручників та навчальних посібників.

¹ Шепітько В. Ю., Журавель В. А., Авдєєва Г. К., Стороженко С. В. Свідоцтво №67454 про реєстрацію авторського права на твір «Науково-практичний твір «Профіль вбивці» від 26.08.2016.

Національна академія правових наук України

Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса

ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ

Монографія

*За редакцією
академіка НАПрН України В. Ю. Шепітька,
члена-кореспондента НАПрН України В. А. Журавля*

Харків

2017

УДК 343.98 : 001.895

ББК 67.52

I 67

Рекомендовано до друку вченою радою Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук України (протокол № 11 від 26 жовтня 2016 р.)

Рецензенти:

Коновалова В. О. – професор кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України

Степанюк Р. Л. – завідувач кафедри криміналістики та судової експертології факультету №1 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

Колектив авторів:

Шепітько В. Ю. – Передмова, §§ 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 3.1, 3.2; Журавель В. А. – Передмова, §§ 1.2, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4; Авдєєва Г. К. – §§ 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.3, 3.2, 3.3, 3.4; Білоус В. В. – §§ 2.1, 2.4; Великанов С. В. – §§ 2.5, 3.5; Гетьман Г. М. – § 2.2; Затенаський Д. В. – §§ 2.7, 2.8; Керик Л. І. – § 2.6; Павлюк Н. В. – §§ 4.2, 4.4; Резнікова О. І. – §§ 4.1, 4.4.

I 67 Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції : Монографія / кол. авт. В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, Г. К. Авдєєва та ін.; за ред. В. Ю. Шепітька, В. А. Журавля. – Х.: Вид. агенція «Апостіль», 2017. – 260 с.

Монографію присвячено проблемам розроблення інноваційних засад техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції. У роботі розкрито сутність інновацій у техніко-криміналістичному забезпеченні діяльності органів кримінальної юстиції, досліджено проблеми застосування новітніх інформаційних технологій у діяльності органів досудового розслідування, інноваційні підходи до використання спеціальних знань у правозастосовній діяльності та питання техніко-криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.

Для науковців, працівників правоохоронних та судових органів, викладачів, аспірантів та студентів юридичних навчальних закладів.

ББК 67.52

© В.Ю. Шепітько, В.А. Журавель,
Г. К. Авдєєва та ін., 2017

© Вид. агенція “Апостіль”, 2017

ISBN